ఏనుగుల రాయి

సి. రామచంద్రరావు

కొత్త దొర వైఖరి ఇంకా తంగముత్తుకి అంతుపట్టలేదు. దొరలు తనకేమీ కొత్తగాదు. ఇరవై ఏళ్ల నుంచీ 'ప్రాస్పెక్ట్ టీ ఎస్టేటు' కండక్టరుగా పనిచేస్తున్నాడు. ఇప్పటికి ఎనమండుగురు మేనేజర్లనైనా చూశాడు. అంతా తెల్లదొరలే. అయితే వాళ్లంతా ఒకెత్తు, సిమ్మన్సుదొర ఒకెత్తు. వచ్చి ఇంకా పట్టుమని పదిరోజులైనా కాలేదు, అప్పుడే ఎస్టేటంతా చెడతిరిగేశాడు. అన్ని విషయాలూ క్షుణ్ణంగా తెలుసుకున్నాడు. వచ్చే ఏడాది టీనాటబోయే స్థలంకోసం ఇప్పటినుంచీ వెతుకుతున్నాడు. మునుపటి దొరలంతా వచ్చిన నెలా రెండు నెలలకి కాని కార్యరంగంలో దూకేవారు కారు. నెల్లాళ్లు బదిలీఅయిన దొరనుంచి ఎస్టేటు వ్యవహారాలు తెలుసుకోడంలోనూ, ఛార్జి పుచ్చుకోడంలోనూ గడిచిపోయేవి. తరవాత కొన్నాళ్లు ఇరుగు పొరుగు మేనేజర్లని కలుసుకోడం, క్లబ్బులకి వెళ్లిరావడం, పార్టీలూ, డాన్సులూ. ఆపైన అలసట తీర్చుకోడం. సిమ్మన్సు దొరకివేమీ పట్టినట్టు లేదు. నోట్లో ఒక "పైప్" ఉంటేచాలు. ఎండనక వాననక ఎంతపనైనా చేసుకుపోతాడు. దొర పనిసమయంలో పైపుకాల్చడం తంగముత్తుకి నచ్చలేదు. ఇంతకు ముందున్న దొరలు ఎస్టేటులో పని తనిఖీచెయ్యడానికి వచ్చినప్పుడు సిగరెట్టు పైపు మొదలైనవేవీ కాల్చేవారు కాదు. ఒకరిద్దరు

★ ఏనుగులరాయి ★

అలా చెయ్యడం తప్పని చెప్పినట్లు కూడా తంగముత్తుకి జ్ఞాపకం. సిమ్మన్స్ దొర అన్నిటిలోనూ వ్యతిరేకమే. ఎస్టేటు కూలీలని నవ్వుతూ పలకరిస్తాడు. ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు వాళ్ళగోడు వింటాడు, సానుభూతి చూపిస్తాడు. కండక్టర్లతోనూ అసిస్టెంటు కండక్టర్లతోనూ కులాసాగా కబుర్లు చెబుతాడు. పాతదొరలు ఎప్పుడూ తంగముత్తుతో కాని, తన అసిస్టెంటుతో కాని ఎస్టేటు వ్యవహారాలు తప్ప ఇంకేమీ మాట్లాడలేదు. సిమ్మన్స్‌దొర కలుపుగోలుతనం తంగముత్తుని కలవరపెట్టింది. ఇలా ఉంటే కూలీలని కండక్టర్లని అదుపులో పెట్టగలడా? తంగముత్తు, అలవాటులేని ప్రతి విషయాన్నీ అనుమానంగా చూస్తాడు. కొత్త దొర ప్రవర్తన అతనికి సంతోషం కలిగించవలసినప్పటికీ తనలో జీర్ణించిపోయిన పాత దొరల సంప్రదాయంతో సంఘర్షణపడి అతన్ని దీర్ఘాలోచనలో ముంచింది.

"ఇక్కడ కొత్తగా నాటిన టీ ఇక్కణ్ణుంచి ప్రారంభమవుతుందనుకుంటాను?"

దొర ప్రశ్న, వెనక నడుస్తున్న తంగముత్తుని తిరిగి పరిసరాల్లోకి లాగింది.

"ఔను, సార్."

తంగముత్తు కుడిచెయ్యి అనుకోకుండా ఖాకీ టోపీమీదికి పోయింది. ఎక్కువ అణకువ ప్రదర్శించేటప్పుడు కొంచెం వంగి టోపీ చివరిని కుడిచేతి మునివేళ్ళతో ముందుకు వంచి వదిలేయడం అతనికి అలవాటు.

"ఎప్పుడు నాటారు?" సిమ్మన్స్ దొర అడిగాడు.

"పోయిన ఏడాది సార్."

"ఎన్ని ఎకరాలు?"

"ఇరవై సార్".

"ఒచ్చే ఏడాది ఎన్ని ఎకరాలు నాటడానికి పర్మిట్ ఉంది?"

"ఇరవై అయిదు సార్."

కొంతదూరం ఇద్దరూ మాట్లాడకుండా నడిచిపోయారు. ముందు దొరా వెనక తంగముత్తూ ఒకరు తెలుపూ, ఇంకొకరు నలుపూ. దొరనోట్లో పైపు ఉంది. నడక ఠీవిగా ఉంది. మాటల్లో దర్పం ఉంది. తంగముత్తు నడక నమ్రత ఉట్టిపడుతూ ఉంది. దొరనోట్లో నుంచి ఏమాట ఊడిపడుతుందోనని ఆతృతగా కనిపెట్టుకుని ఉన్నాడు. ఇద్దరూ తెల్ల చొక్కా ఖాకీ లాగూ, మోకాళ్ళవరకు ఖాకీ మేజోళ్లూ పాదాలకి ఇనప మేకులుకొట్టిన బూట్లూ తొడుక్కున్నారు. ఎండకి నెత్తి మీద గట్టిగా ఖాకీ టోపీ పెట్టుకున్నారు.

రోడ్డు ఇంకా బాగా పడలేదు. చాలామటుకు ఎస్టేటులో రోడ్లు తారు వేసినవే. మిగతావి తారుని కాకపోయినా బాగా కంకరతో దిమిసాకొట్టి వేసినవి. ఈ రోడ్డు గతసంవత్సరంలో అడవి నరికి టీ నాటినప్పుడు వేసింది. ఇప్పుడు మనుషులు నడవడానికి, అడివి నరికినప్పుడు సేకరించిన కలపనీ పుల్లల్నీ ఫేక్టరీకి చేరవేసే లారీలూ ట్రాక్టర్లూ పోడానికీ సదుపాయంగానే ఉంది. ఇంకా మేనేజర్లూ అసిస్టెంట్, మేనేజర్లూ కార్లు తీసుకుపోవడానికి అనువుగా లేదు.

మేనేజరూ కండక్టరూ రావడం చూసి, రోడ్డుకి రెండువైపులా కొండవాలుమీద ఉన్న కూలీలు పనివేగం హెచ్చించారు. మేస్త్రీలు గొంతుచించుకుని బాగా పనిచెయ్యమని కూలీలని హెచ్చరించడం మొదలు పెట్టారు. వంగిపని చేస్తున్న కూలీలూ మేస్త్రీలూ, అప్పుడప్పుడు తలెత్తి దొరకి కండక్టరుకీ సలాములు పెట్టారు. దొర బుర్ర వంకించి అందుకున్నాడు. దొరపక్కని ఉండడంవల్ల కండక్టరు యథాప్రకారం తిరుగు సలాం పెట్టి వారిని పలకరించలేదు.

"నిరుడు నాటినచెట్లు బాగానే వస్తున్నట్టున్నాయి" సిమ్మన్స్‌దొర అన్నాడు.

"అవును సార్."

"నేల సారవంతమైందిలా వుంది."

"ఔను సార్."

"కొండవాలు అంతనిటారుగా కూడా లేదు. అది కూలీలు టీ ఆకులు తుంపడానికి కష్టపడి ఎక్కి దిగనక్కర్లేదు."

"అవును సార్."

ఎంతో అవసరం ఉంటేగాని మేనేజర్ల ప్రశ్నలకి అంతకంటే ఎక్కువ జవాబు చెప్పే అలవాటు లేదు తంగముత్తుకి. మేనేజరుకి నవ్వొచ్చింది.

"ఇంకా కొండ ఎన్ని ఎకరాలుంటుంది"

"వంద ఉండొచ్చు సార్".

"అంతా మనకంపెనీదేనా?"

"అవును సార్."

"మెక్ జాటన్ టీ కంపెనీకి వినయశై కొండల్లో ఏడు ఎస్టేట్లున్నాయి. ఒక్కొక్క ఎస్టేటువిస్తీర్ణం వెయ్యి ఎకరాల నుంచి రెండువేల ఎకరాలవరకూ ఉంది. అయితే ఎస్టేటుకి చెందిన అన్ని ఎకరాల్లోనూ టీ నాటిలేదు. ఒక్కొక్క ఎస్టేటుకి అయిదువందలనుంచి వెయ్యి పదిహేను వందల ఎకరాలదాకా పంట నిస్తున్న టీ ఉంది. మిగతా అడవి. ఈ అడవిని ఏడాదికి రెండేళ్ళకి ఇరవై ముప్పై ఎకరాల చొప్పున తెగనరికి టీ నాటుతారు. అది ఏడెనిమిది ఏళ్ళల్లో పెద్దదయి రెండాకులూ చొప్పున ఒక మొగ్గా చొప్పున తురమడానికి సిద్ధంగా ఉంటుంది. 'ప్రాస్పెక్ట్ ఎస్టేటు'కి ప్రతి ఏడాది ఇరవై అయిదు ఎకరాలఅడివికొట్టి టీ నాటడానికి పర్మిట్ ఉంది. ఎస్టేటుకి చెందిన ఎనిమిదివందల ఎకరాల అడివిలో ఇరవై అయిదు ఎకరాల గడ్డని ఎక్కడ ఎన్నుకుంటే బాగుంటుందో పరిశీలించడానికే మేనేజరూ కండక్టరూ బయలుదేరారు.

"ఈ కొండ ఇంకా వంద ఎకరాలుంటుం దంటున్నావు కాబట్టి ఈసారి కొండకి అటువైపు అడివినరికి టీ వేస్తే బాగుంటుంది" అన్నాడు సిమ్మన్స్‌దొర.

తంగముత్తు "అవును సార్" అనలేదు కాని, "కాని......"అని నసిగాడు.

"నీ అభ్యంతరం ఏమిటి?" అని అడిగాడు దొర.

"ఏమీ లేదు సార్, కాని........."

"ఏమిటో చెప్పు" రెట్టించాడు సిమ్మన్స్ దొర.

"ఈ కొండమీద టీ నర్సరీ పెంచడం కుదరదు సార్" అన్నాడు తంగముత్తు.

అడివినరికి టీ మొక్కలు నాటడానికి ఒక ఏడాది ముందునుంచీ టీ నర్సరీలు సాకుతూ రావాలి. దళ్ళని పందిర్లకింద మెత్తటి ఇసుకలో టీ విత్తనాలు పాతుతారు. పాతిన రెండుమూడు వారాల్లో అవిపగిలి చిన్న మొలకలు బయల్దేరతాయి. అప్పుడు వాటిని తీసి తొమ్మిదిఅంగుళాల పొడుగూ మూడు అంగుళాల వెడల్పూ ఉన్న వెదురుబుట్టల్లో పాతుతారు. అవి అయిదారు అంగుళాలఎత్తు పెరిగినతర్వాత పదినిమిది అంగుళాల బుట్టల్లోకి మారుస్తారు. వర్షాకాలం ప్రారంభంలో వాటిని కొత్తగా అడివినరికి బాగుచేసిన భూమిలో పాతుతారు. ఇలా మొక్కల్ని పాతేముందు సాకుతూ రావడానికి దగ్గరగా నేలా మంచినీటివసతి కావాలి. ఈ నర్సరీలు

అసాధారణ చికిత్స

అనేక ఏండ్లుకొన్న కుష్టు రోగులకు అదు మాతాల అసాధారణచికిత్స అనేక దేశీ శ్రీంధను. మొండి చర్మ వ్యాధులకు కూడా చికిత్స చేయబడును.

వెంటనే సంప్రతించండి.

అశోక్ స్కిన్ క్లినిక్

1/200. టంకసాల వీధి.

(రాముని గుడిదగ్గర) మద్రాసు-1.

శని— ఆదివారాల్లో మాత్రం పని చేయును

సోడానీరుతో కలిపి

ఫ్రూటాల్

ఎల్లప్పుడు సేవించండి

మొక్కల్ని పాతబోయేస్థలానికి ఎంత దగ్గరలో ఉంటే అంతమంచిది. లేకపోతే ఒక్కొకటిగా బుట్టల్ని మోసుకుపోవడం విపరీతమైనఖర్చు. అక్కడ నర్సరీ పెంచడం కుదరదని చెప్పినప్పుడు తంగముత్తు బుర్రలో ఇవన్నీ మెదిలాయి.

"ఏంచేత? కొంచెం ఆ వైపు నా పేవసతి లేదా?" అని అడిగాడు సిమ్మన్నదొర.

"ఒక్కచోట ఉంది సార్."

"అక్కడే భూమి చదును చేస్తే సరిపోతుంది గా!"

"అదికాదు సార్."

"ఇంకేమిటి?"

"అది టీ నాటడానికి మంచి స్థలం అని పదేళ్ళక్రితమే సీవెన్సు దొర నిర్ణయించి నర్సరీ ఏర్పాటు చేశారుసార్."

"అయితే ఎందుకు వదిలేశారు?"

"అక్కడ ఏనుగులరాయి ఉంది సార్. అప్పుడప్పుడూ ఏనుగులు వచ్చిపోతూ ఉంటాయి."

"అడవి కొట్టేస్తే అవే దూరంగా పోతాయి."

"నిజమే సార్. కాని ఆ స్థలంలో నర్సరీ ఉంచనివ్వరాదని ఏనుగులు పంతం బట్టాయి సార్."

"నాన్సెన్స్."

"నిజమేసార్."

సిమ్మన్నదొర ఒక క్షణం ఆలోచించాడు.

"పద, ఆ ఏనుగులరాతిని చూద్దాం," అన్నాడు.

* * *

చుట్టూ పెరిగినగుబురుని రెండు చేతుల్తో తప్పించుకుంటూ అడివిలో కాలిబాటమీద మేనేజరూ కండక్టరూ ప్రయాణం సాగించారు. అరమైలు నడిచినతర్వాత పదేళ్ళక్రితం చెట్లుకొట్టి బాగుచేసిన ఒక ఎకరం నేల కనబడింది. ఈ పదేళ్ళలో చిన్న చిన్న మొక్కలూ, గడ్డీ పెరిగి ఆ చదును చేసిన ఆ పాతి నర్సరీ స్థలాన్ని కప్పివేశాయి. ఇంకా వెదురు పందిళ్ళ తాలూకు కొన్ని కర్రలూ, తాళ్ళూ చూచాయగా కనిపిస్తున్నాయి. అప్పుడప్పుడు ఏనుగులు తీసుకువచ్చి తినిపారేసిన వెదురు మొక్క ముక్కలూ, ఆకులూ, కందగడ్డలూ చిందరవందరగా చిమ్మిఉన్నాయి. చుట్టుపక్కల ఏనుగు లద్దెలు తాటికాయల్లాగా పడిఉన్నాయి.

నర్సరీకి పదిగజాల దూరంలో ఒక పెద్దరాయి రెండు ముక్కలుగా బద్దలయి విడిపోయి ఉంది.

"అదే సార్ ఏనుగులరాయి," అన్నాడు తంగముత్తు.

దొరకి జరిగిన విషయం సవిస్తరంగా వినాలని కుతూహలంగా ఉంది. కాని పని సమయంలో మూఢనమ్మకాలగురించి కండక్టరుతో చర్చించడం అంత ఆదర్శప్రాయమైన పని కాదేమో ననిపించింది. నిజానికి ఇది ఎస్టేటు పనికి సంబంధించిందేనని సమాధాన పడుతున్నాడు.

"అసలేం జరిగింది?"

కాల్చేసిన నుసిని బయటికి తీసెయ్యడానికి పైపుని పక్కనున్న చెట్టు మొదలుమీద కొడుతూ దొర అడిగాడు, తంగముత్తు గొంతు సవరించుకున్నాడు.

* * *

కడకరైకీ ఏనుగులకీ అవినాభావసంబంధం. నిజాన్కి కొడాజాతికంతకీ ఏనుగులు చిరపరిచితాలే. లక్షఎకరాల అడివిలో అవిచ్ఛిన్నంగా తిరుగాడే ఏనుగులమందలకీ గవర్నమెంటు అనుమతించిన అయిదువందల ఎకరాల్లో సారవంతమైన ఎకరం రెండెకరాల కోసం వెతుకులాడే కొడాగుంపులకీ ఆయువుపట్లులు అడవిలో పారే సెలయేళ్ళు. ఎక్కడెక్కడ తిరిగివచ్చినా ఏనుగూకూడా సెలయేళ్ళపక్కనే ఉనికి ఏర్పాటుచేసుకోవాలి. ఇద్దరూ రోజుకి ఎన్నోసార్లు తటస్థపడుతూంటారు. ఒకరంటే ఒకరికి భయం, అనుమానం లేవు. కొడాకి ఏనుగు పవిత్రమైంది. ఏనుగుబలం, సాహసం, ఠీవి అందం కొడాలో, ఆశ్చర్యం, సంభ్రమం, నమ్రత, భక్తి కలిగిస్తాయి. అందుకు ప్రతిచిహ్నంగా ఏనుగు కొడాజోలికి పోదు. వందగజాలదూరంలో కొడానడిచిపోతుంటే చూసీచూడనట్టు ఊరుకుంటుంది.

కొడాలందరికీ ఏనుగులు ఆరాధ్యాలయితే కడకరైకి సన్నిహిత స్నేహితురాళ్ళయ్యాయి. ఊహవచ్చినప్పటినుంచీ అవి అతన్ని సమ్మోహితుణ్ణి చేశాయి. ఆకులతోనూ గడ్డితోనూ వేసిన గుడిసెల్లో రాత్రిళ్ళు తల్లీ తండ్రీ మధ్యపడుకుని ఏనుగులగురించే ఆలోచించేవాడు. నక్కకూతలమధ్య, అడివిపంది అరుపుల్లో కోతి కిచకిచల్లో ఏనుగు ఘీంకారం వినిపించినప్పుడు అతనికి ప్రాణం లేచివచ్చేది. ఏనుగుల కథలు చెప్పమని తల్లినీ తండ్రినీ వేధించేవాడు. కడకరై తాతముత్తాతలు ధైర్య సాహసాలకి ప్రసిద్ధికెక్కారు. అతని తాత ఎన్నోసార్లు మదపుటేనుగు భయంనుంచి కొడాజాతిని రక్షించాడు. ఒకసారి అడవిలో గడ్డికోసుకునివస్తున్న కొడాస్త్రీని మదపుటేనుగు తరుముతుంటే అడ్డుపడ్డాడు. ఏనుగుకి కోపం రెచ్చిపోయింది. స్త్రీని వదిలేసి అతనిమీద కసితీర్చుకోడానికి ఉపక్రమించింది. ఎంతోసేపు ఏనుగువెనకాలే దాక్కుని తప్పించుకోడానికి ప్రయత్నించాడతను. ఏనుగు కొంచెం బొద్దుగా పొట్టిగా ఉంటుంది. వెనకనున్న మనిషిని మెడతిప్పి చూడలేదు. కాని మదపుటేనుగు బుద్ధి చాలసూక్ష్మమైంది. ఒకేవైపు గిరగిరా తిరిగి అతన్ని తొండంలో పట్టుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నదల్లా ఈసారి రెండోవైపుకి తిరిగింది. కడకరైతాతకి ప్రశ్నయం ఎదురైంది. అతనుమాత్రం ఏం తక్కువవాడు కాదు. వెంటనే ఏనుగుకాళ్ళమధ్య దూరితోక పట్టుకున్నాడు. ఏనుగు ఎంత ప్రయత్నించినా విదిలించలేక పోయింది. అతనిపట్టు జంతువుకు చక్కలిగింతలు పెట్టింది. ఒకే భయంతో అది అడవిలోకి పరుగుతీసింది. సమయం కనిపెట్టి అతనుపట్టు వదిలేసి, నేలమీద కూలబడ్డాడు. మళ్ళీ మదపుటేనుగు ఆ పరిసరప్రాంతాల్లో కనిపించలేదు.

కడకరై తండ్రికి ఏనుగులంటే ఎంతో అభిమానం. అతని పడుచుదనంలో జరిగినసంగతి. అప్పుడు తన గుడిసెకి నాలుగయిదువందల గజాల దూరంలో చెరువు ఉండేది. అందులో

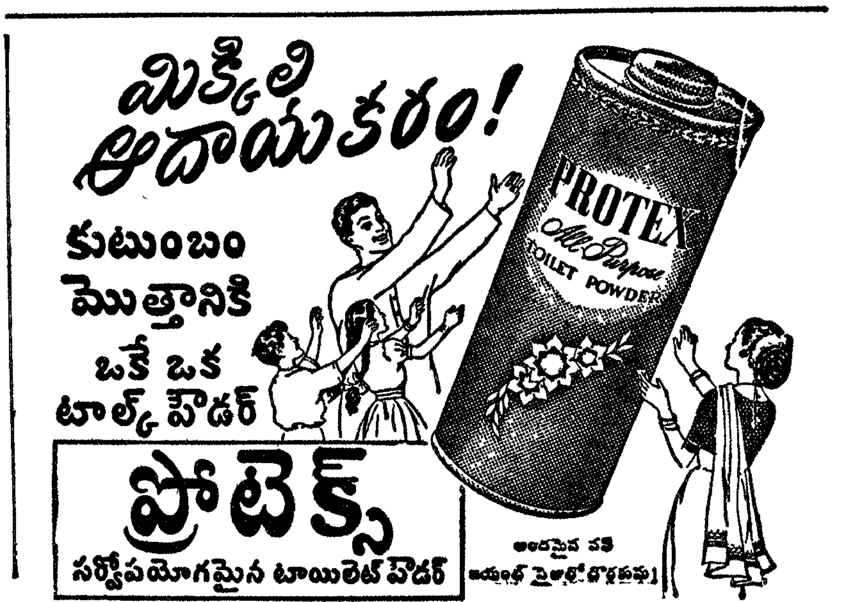

★ ఏనుగుల రాయి ★

స్నానం చెయ్యడానికీ, నీళ్లు తాగడానికీ ఏనుగులు వేసంకాలంలో వస్తూ ఉండేవి. అతను ఎత్తయిన చెట్టుకొమ్మల్లో దాక్కుని చూసి ఆనందించేవాడు. ఏనుగులకి నరవాసన పసిగట్టడం పుట్టుకతో వచ్చిన విద్యేఅయినా, మనిషి కనిపించకుండా దాక్కుని ఉంటే కళ్లతో కనుక్కునేటంత ప్రజ్ఞ లేదు. ఒకనాడు ఆ గుంపులో మగ ఏనుగ కణతలకింద రంధ్రంలోనుంచి చమురు కారడం చూశాడతను. వెంటనే ఏనుగు మదించిందనీ, "మస్త్"లో ఉందనీ గ్రహించాడు. మగ ఏనుగులు అప్పుడప్పుడూ "మస్త్"లో ఉంటాయి. అప్పుడు అవి ఉగ్రరూపం ధరించి కనుచూపు మేరలో సర్వం ధ్వంసం చేస్తాయి. మనిషి కనిపిస్తే రక్తపు ముద్దగా తొక్కి తాండవమాడతాయి. మనుష్యులను చంపిన మదపుటేనుగులని కాల్చి చంపడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం జరుపుతుంది. ఈ ఏనుగు మదించి, అడవిలో పుల్లలు కొట్టుకోడానికి వెళ్లిన ఇద్దరు ముగ్గురు మనుషులని చంపిందని వినగానే దానిని చంపినవాళ్ళకి బహుమానం ప్రకటించింది గవర్నమెంటు. ఈవార్త కడకరై తండ్రిని ఎంతగానో బాధపెట్టింది. "మస్త్" కలకాలం ఉండబోదనీ, అది తగ్గిన తరువాత ఏనుగు ఎప్పటిలాగా సాధువుగా మారిపోతుందనీ అతనికి తెలుసు. కొన్ని రోజులు పరిసరాల్లో జాగ్రత్తగా మసలితే పోయేదానికి నిండు ప్రాణిని చంపడం అతని మనస్సుని క్షోభపెట్టింది. అయితే, ప్రభుత్వం కాసిస్తే అడ్డుతగలగలవాళ్ళెవరు? అతని కొక ఉపాయం తట్టింది. మదపుటేనుగు తిరిగే స్థలంలో పెద్ద గొయ్యితీసి, దాని మీద పచ్చని ఆకులూ కొమ్మలూ కప్పిపెట్టాడు. గొయ్యిమీద మనిషి పరుగెత్తడానికి వీలుగా సన్నటి చెక్కవంతెనలాగా వేసి, గొయ్యికి ఇవతలపక్క వందగజాలదూరంలో నుంచుని డప్పులు వాయించాడు. చప్పుడు విని మదపుటేనుగు ఉరకలు వేసుకుంటూ వచ్చింది. అతనిమీద ఉరికి తొండంతో మెలిపెట్టడానికి వెంటాడింది. అతను కర్రవంతెన మీదగా పరిగెత్తి గొయ్యి అవతలపక్క చేరిపోయాడు. తరుముకువస్తున్న ఏనుగు గోతిలో పడిపోయింది. ఏనుగుది అంత స్థూలకాయం అయినా మనిషితో సమానంగా పరిగెత్తగలదు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఓడించనూగలదు. అయినా దాని ప్రాణం కాపాడ్డంకోసం ఆమాత్రం సాహసించడం అవసరం అనిపించిందతనికి. తరవాత పది రోజులూ నల్లమందుపడేసీ, మంచినీళ్లు పోసీ కడకరైతండ్రి దాన్ని "మస్త్" లోనుంచి తొలగించాడు. అంత ఉగ్రస్వరూపం అతిసామ్యంగా మారిపోయింది. అప్పుడు అది బయటకి రావడానికి పట్టుగా పెద్దపెద్ద దుంగలు గోతిలోకి దొర్లించాడు.

ఇటువంటివే ఎన్నో కథలు. వింటుంటే కడకరై ఒళ్ళు గగుర్పొడిచేది. ఏనుగులంటే విపరీతమైన ప్రేమ అతన్ని ఆవరించేది. వాటిని మననంచేసుకుంటూ నిద్ర పోయేవాడు.

ఏడాది-చివర తల్లీ తండ్రీ తక్కిన గుంపుతోబాటు చోటు మారవలసివచ్చినప్పుడు కరైగుండెలు వేగంగా కొట్టుకునేవి. కొత్తచోట ఏనుగులుంటాయా? వాటి ఘీంకారం వినిపిస్తుందా? కాడాలు నివసించడానికి గవర్నమెంటు ఏనమలై కొండల్లో పదిహేడువందల ఎకరాల అడివి ప్రత్యేకించింది. అందులో కలపకొట్టి అమ్మడానికీ ఏనుగుల్నీ నల్లకోతుల్నీ పట్టడానికీ వీల్లేదు కాని వంటచెరుకు సేకరించుకోవచ్చు; పశువుల మేతకి గడ్డి కోసుకోవచ్చు; పెద్దపులినీ సాంబర్నీ వేటాడవచ్చు; అడివి మేకనీ, దుప్పినీ పందినీ పట్టి తినొచ్చు. ఇంతేకాకుండా ఆ పదిహేడువందల ఎకరాల్లో అయిదువందల ఎకరాల్ని ఛేదించి సేద్యం చేసుకోవచ్చు. కాడాగుంపులు ఏడాదికి నాలుగూఅయిదూ ఎకరాలచొప్పున అడవినరికి రాగులూ, జొన్నలూ, కాయగూరలూ పండిస్తారు. ఏడాదచివర ఆస్థలం వదిలిపెట్టి వాటికి కేటాయించబడిన ప్రాంతంలో కొత్తస్థలంకోసం వెతుక్కుంటూ పోతారు. సాధారణంగా పాతచోటుకి తిరిగి పదిపదిహేనేళ్లవరకూ రారు. ఇలా తిరగడంలో ఎప్పుడు ఏనుగులు చేరువలోలేని ప్రదేశానికి చేరవలసివస్తుందోనని కడకరై బాధ.

కడకరై కొంచెం పెద్దవాడయి ఏడెనిమిది సంవత్సరాల వయసు వచ్చేటప్పటికి గుడిసెచుట్టుపక్కల చిట్టడవిలో ఏనుగుల గుంపులకోసం వెతకడం ప్రారంభించాడు. ఏనుగులు అరమైలుదూరంలో ఉండగానే ఘీంకారం వెదురుబొంగులు విరిగిన ఫెళఫెళలూ వినిపించేవి. తనను చూస్తే అవి పారిపోతాయని అతనికి తెలుసు. జాగ్రత్తగా చెట్టుచాటునో రాయిచాటునో నక్కి గంటలతరబడి తనివి తీరా చూసేవాడు. చూసినకొద్దీ వాటి గాంభీర్యం అమాయకత్వం అతణ్ణి పరవశింపచేసేవి. దగ్గిరకివెళ్ళి తొండంమీద ఆప్యాయంగా నిమరాలనీ, మంచిపళ్లూ కందమూలాలూ తినిపించాలనీ ఆశగా ఉండేది. అయితే ఆ వయస్సులో అతను సాహసించలేకపోయాడు.

ఈ విషయం గుంపులో పాక్కిపోయింది. తల్లితండ్రుల చెవినకూడా పడింది. కడకరై తండ్రికి ఏనుగులకంటే ఎంతమక్కువైనా అంత చిన్నవయసులో కొడుకు అడవులు గాలిస్తుంటే భయంవేసింది. "మస్త్"లో ఉన్న ఏనుగులూ, పెద్దపులులూ, ఏదుపందులు, కొండచిలువలు – దేనివాతబడ్డా ఆశవదులుకోవలసిందేకద! అతను కొడుకుమీద ఒకకన్ను వేసి ఉంచాడు. పగలల్లా కడకరై పొలంలో పనిచెయ్యాలి. రాత్రి కొడుక్కి నిద్రపట్టేవరకూ పక్కలోవేసుకుని కథలు చెప్పేవాడు. కునుకుపట్టిన తర్వాత గుడిసె మూలలోఉన్న వేరే పక్కలో వేస్తాడు. అయితే, తల్లీతండ్రీ కబుర్లు చెప్పుకుంటూ మెమ్మదిగా నిద్రలో మునిగిపోయేసరికి కడకరై ఒకనిద్రతీసి ఏనుగుల్ని కలుసుకోడానికి సిద్ధంగా ఉండేవాడు.

మొదట్లో ఏనుగులకోసం మైళ్ళమైళ్ళు తిరగవలసివచ్చింది. ఏనుగుల అలవాట్లు తండ్రిచెప్పిన కథలవల్ల కడకరైకి చూచాయగా తెలుసు. రోజుకి సరిపడే ఆరువందల పౌన్ల ఆకులూ అలములూ సంగ్రహించుకోడానికి ఒక్కొక్క ఏనుగూ కనీసం పది మైళ్ళ అడవయినా గాలించాలి. ఏనుగులతోపాటు పదిమైళ్ళ ప్రయాణానికి సిద్ధపడి వెళ్ళేవాడు కడకరై. దూరంగా ఏనుగుల చప్పుళ్లు వినిపించేవి. ధ్వనిబట్టి దూరాన్ని లెక్కకట్టడం కాడాలకి ఉగ్గుపాలతో నేర్పినవిద్య. కడకరై ఏనుగుల గుంపుల ఉనికి అంచనావేసేవాడు. ఏనుగులు నడచిన దారి చక్కని రహదారిలాగా ఉంటుంది. అయితే ఆదారి ఎప్పుడు వేసిందీ కనుక్కోడానికి రోడ్డుపక్కని చెట్టుకొమ్మల్ని పరీక్షించేవాడు. అప్పుడే విరిగిన కొమ్మలు

(4...వ పేజీ చూడండి)

అధైర్యపడవద్దు

శాస్త్రీయమైన, నిజమైన SEX — ADVICE పొందవచ్చును. మీకు ఉండుకొన్న లక్షణములు వ్రాయుచూ, ఇంకా వివరాలకు వ్రాయండి.

డాక్టర్ రత్నంసన్స్, (Estd 1904) గులక పేటబిల్డింగ్స్, ఆజంపురా మార్కెట్ వద్ద, హైదరాబాద్ (దక్కన్) 2. A.P.

F R E E

అమూల్యమగు మీ జీవితము సౌఖ్యవంతముగా నుంచుటకుగాను, రాజవైద్యుల సలహాలు వుచితముగా చెప్పబడును. వయస్సు, రోగసూచనలు చెప్పవలయును.

Contact
MADAN MANJARI PHARMACY
KALBADEVI
Ramwadi BOMBAY-2

★ ఏనుగుల రాయి ★

(3వ పేజీ తరువాయి)

ఏనుగులగుంపు ఆదారిన వెళ్లినదానికి గుర్తు. దారిలో పెదపెద్దగడ్డలుగా పడిఉన్న ఏనుగు లద్దల్ని కాలితో తన్నేవాడు. అవి విడి విడి పొగలుగక్కుతూ కాలికి వేడిగా తగిలితే అప్పుడే వేసినట్టుగుర్తు. ఈ ఆధారాలతో కడకరై ఏనుగులున్న చోటుకి చేరుకునేవాడు.

ఎంతో కాలం ఇలా కష్టపడవలసిన అవసరం లేకపోయింది కడకరైకి. అర్ధరాత్రి వరకూ అడవిలో తిరిగి కొన్నిగంటలు విశ్రమించడానికి ఏనుగులరాయి దగ్గరికి చేరుకొనేవి ఏనుగులగుంపులు. ఏనుగులరాయి గురించి చాలా విన్నాడు కడకరై. పెద్ద రాయి మూడువైపులా నేలలోకి పాతుకుని పోయి ఒకవైపు మనిషి పాకివెళ్ళగలిగినంత ఎత్తులో, పదిఅడుగుల వెడల్పున ఖాళీఉంది. రెండుమూడడుగులు పాకి లోపలికి వెళితే ఇద్దరుముగ్గురు మనుష్యులు కూర్చోగలిగినంత స్థలం రాయినొలిచి ఏర్పాటుచేసినట్టుంది. ఈరాయి ఎన్నో కాడా జీవితాలు రక్షించిందని ప్రతీతి. కాడాలు దగ్గర్లోఉన్న పల్లెకో పట్టణానికో కిరసనాయిలు, నూనె, పంచదార కొనుక్కోడానికి వెళ్లితిరిగి వస్తుంటే ఎప్పుడైనా చీకటి పడిపోతుంది. వెన్నెల రాత్రుళ్ళయితే పరవాలేదు. చీకటి రాత్రుళ్లలో నల్లని ఏనుగు చర్మం గుర్తుపట్టడం కష్టం. ఎప్పుడు "మస్తు"లో ఉన్న ఏనుగు తటస్థపడుతుందో చెప్పలేం. అటువంటి సమయంలో కాడాలు రాతికింద దూరి దాక్కుంటారు. ఏనుగులు పసికట్టి దగ్గరకి వచ్చినా లోపల మనిషికి భయం లేదు. కొండగుహలోలాగా నిశ్చింతగా కూర్చోవచ్చు. అయితే, కొండగుహకి ఏనుగు ప్రవేశించగలిగినంత ద్వారం ఉండవచ్చు. ఈ రాతిలో ప్రవేశించడానికి రెండడుగుల ఖాళీకంటే ఎక్కువ లేదు. బైట జంతుభయంవల్ల ఎక్కువసేపు లోపలే ఉండిపోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడితే వంటచేసుకోడానికీ, చలిమంట వేసుకోడానికీ మూడు రాళ్ళూ, కొన్ని ఎండుపుల్లలూ రాతిలోపల ఎప్పుడూ భద్రపరిచిఉంచుతారు కాడాలు.

మొదట ఏనుగులరాయిని చూసినప్పుడు గుర్తుపట్టలేదు కడకరై. ఆడివంతా తిప్పి చివరికి ప్రతిరాత్రీ తనని ఏనుగులు అక్కడికి తీసుకువెళ్ళేసరికి అనుమానం కలిగింది. ఎన్నోరోజులు రాయివెనకాలే నక్కి చూశాడు. రాతిచుట్టూ ప్రదేశాన్ని చక్కగా చదును చేసుకున్నాయి ఏనుగులు. అక్కడ పడుకుని కూడా తెచ్చుకున్న కొద్ది ఆకుల్నీ రెమ్మల్నీ సావకాశంగా తొండంతో మెలిపెట్టి నోట్లో తోసుకునేవి. ఆడ ఏనుగులు చిన్నపిల్లలకి పాలుకుడిపేవి. పిల్లలు తొండం నోటికి అడ్డంరాకుండా పైకి ఎత్తిపెట్టి నోటితో పొదుగుని కరచిపెట్టుకుని తాగేవి. తిండి అయినతర్వాత ఏనుగులు ఆడుకునేవి. ఒక్కొక్కప్పుడు పోట్లాడుకునేవి. కొన్ని ప్రేమకలాపం సాగించేవి. ఎక్కువ అలిసిపోయినప్పుడు రాతికి ఆనుకుని శరీరాన్ని తోముకునేవి. చూసిన కొద్దీ కడకరై ముగ్ధుడైపోయేవాడు.

రోజులు గడిచినకొద్దీ కడకరై దూరం నుంచి చూసి ఆనందించడంతో తృప్తిపొందలేకపోయాడు. అతనికి ఏనుగుల మీద అభిమానం నమ్మకం ఎక్కువయ్యాయి. ఒకరోజున ఏనుగులు రాకముందే రాతిలో దూరి పడుకున్నాడు. మనిషిలోపల ఉన్నట్టువాసన వల్ల గ్రహించి తొండంలోపల దోప్పించడానికి ప్రయత్నించాయి ఏనుగులు. కాని తొండం ఎంతో లోపలికి పోలేదు. రాతిలో కడకరైకి ఒకపక్క భయం, ఒకపక్క ఆవేశం. ఏనుగులు! చేతికందేటంత దూరంలో ఏనుగులు! తనేంచేస్తున్నదీ తనకే తెలియలేదు. రాత్రి తినడానికి తెచ్చుకున్న చెరుకుముక్కలూ, అరటిపళ్ళూ లోపలికి చాచిన తొండాలకి అందిచ్చాడు. వాటిని ఏనుగులు నోట్లో పెట్టుకుంటుంటే కడకరై ఒళ్ళు మరిచిపోయాడు. అప్పట్నుంచీ రోజూ ఏదో ఒకటి ఏనుగులు తినడానికి తీసుకువెళ్ళేవాడు. ఏనుగులకీ అతనికీ మధ్య ఇలా ప్రారంభమైన మైత్రి కొంతకాలానికి ఎడతెగని స్నేహంగా పరిణమించింది. గుంపులో ప్రతి ఏనుగునీ కడకరై గుర్తుపట్టగలడు. ప్రతిదానినీ పేరుపెట్టి పిలిచేవాడు—పొమ్మన్నన్, మైలన్, కులకడా, వింబన్, ఆనకట్టయ్, కరుప్పాయి, లచ్మి, ఇంకా ఎన్నో పేర్లు. ఇప్పుడు తను రాతికింద దాక్కోవలసిన అవసరం లేదు. రాతిమీద కెక్కి ఒక్కొక్క ఏనుగుని పేరుపెట్టి పిలిచి కొబ్బరి ఆకులూ, వెదురు ఆకులూ, అరటిపళ్ళూ, రాగులూ, చోళ్ళూ, ఏవి దొరికితే అవి పెట్టేవాడు. ఏనుగులు ఆప్యాయంగా అందుకుని తినేవి.

కడకరైకి పన్నెండో యేడు వచ్చేవరకూ తల్లీ తండ్రీతోనే గుడిసెలోనే పడుకునేవాడు. పెద్దవాళ్ళు నిద్రపోయిన తర్వాత గుడిసె విడిచిపెట్టి ఏనుగులరాయిదగ్గిరకి పోయి తిరిగి తెల్లవారకముందే వచ్చిపక్కలో పడుకునేవాడు. పన్నెండో ఏడు రావడంతో అతను మొగవాళ్ళ సత్రవకి వెళ్ళవలసి వచ్చింది. కాడాల్లో పన్నెండేళ్లకి మించిన పిల్లలు తల్లీతండ్రీతో గుడిసెలో పడుకోడానికి వీల్లేదు. ఆ వయసువాళ్లు రాత్రిళ్లు పడుకోడానికి గుంపుకి రెండు సత్రవలుంటాయి. ఒకటి మొగవాళ్ళకీ, రెండవది ఆడపిల్లలకీ. పెళ్ళి అయేవరకూ వాళ్ళు అక్కడే పడుకోవాలి. సత్రవ నడపడానికీ, పిల్లల యోగక్షేమాలు చూడడానికీ, హద్దులో ఉంచడానికీ ముసలిపెద్దలు—ఆడవారి సత్రానికి అవ్వా, మొగవారి సత్రానికి తాతా—సత్రంలోనే పడుకుంటారు. పిల్లలు రాత్రిళ్లు సత్రం విడిచిపోకూడదనే ఆంక్ష కఠినంగా పాటిస్తారు కాడాలు. అయినప్పటికీ అప్పుడప్పుడూ మగపిల్లలు, తాతకళ్ళుకప్పి ఆడపిల్లల సత్రంలో ప్రియురాలిని కలుసుకోడానికి వెళ్లడంలాంటివి జరుగుతూనే ఉంటాయి. కడకరైకి వర్షాకాలం అంతా సత్రంజీవితం బాధ అనిపించలేదు. వర్షాకాలంలో ఏనుగులు కొండలకింద ఉన్న కాన్ పొన్నాచికి వెళ్ళిపోతాయి. వేసంకాలం సమీపిస్తుందనగా ఎండవేడి భరించలేక నాలుగయిదువేల అడుగుల ఎత్తు కొండల్లో ఉన్న ఏనుగులరాయి ప్రాంతాలకి చేరుకుంటాయి. ఈ ఆరునెలల్లో కడకరై ఒక్కరాత్రి కూడా ఏనుగుల్ని చూడకుండా గడపలేదు. జనవరినెల ప్రారంభంలో ఏనుగుల ఘీంకారం వినిపించినప్పుడు మగత నిద్రలోఉన్న కడకరై ఒళ్ళు గగుర్పొడిచింది. లేచి సత్రం తాతకంటబడకుండా బయటపడ్డాడు. 'ఆనకట్టై'కి చెరుకు ముక్కలంటే ఎంతో ఇష్టం. వింబన్‌కి కొబ్బరికాయలుంటే ఇంకేమీ అక్కర్లేదు. ఇప్పుడవన్నీ ఎక్కణ్ణుంచి తెస్తాడు? తండ్రి ఎకరన్నర పొలంలోకి వెళ్ళి, పున్న చెట్టు కొమ్మల్లో అరవై అడుగుల ఎత్తున ఆకులూ కొమ్మలతో పదిలంగా చేసిన గాదిలోనుంచి రాగులూ, చోళ్లూ, అరటిపళ్లూ బయటకితీసి పంచెలో భద్రపరుచుకుని ఏనుగులరాయి దగ్గిరకి ప్రయాణమయ్యాడు.

కడకరై రాత్రిళ్ళు సత్రంవిడిచి వెళుతున్న విషయం ఆట్టేకాలం దాగలేదు. ఆడ సత్రంలో అమ్మాయిలకోసం వెళుతున్నాడని నిందమోపారు. పంచాయితీ ఏర్పాటుచేసి శిక్ష విధించాలన్నారు. 'తను ఏ అమ్మాయికోసమూ వెళ్ళడం లేదన్నాడు కడకరై. కాని ఎక్కడికి వెళుతున్నాడో చెప్పలేదు. చెపితే ఆటంకాలు పెడతారని అతనిభయం.

చల్లనిపాలతో కలిపి

ఫ్రూటాల్

ఎల్లప్పుడు సేవించండి

★ ఏనుగుల రాయి ★

ఆడసత్రంలో ఎవరిని కలుసుకోడానికి వెళుతున్నదీ నిరూపించలేకపోవడంవల్ల అతన్ని దండించలేరు. కాని కొందరు పెద్దలు రాత్రుల్లు పొదల్లో పొంచి అతను ఎక్కడికి వెళ్ళుతున్నదీ కనిపెట్టడానికి ఉపక్రమించారు. దానితో రహస్యం బయటపడిపోయింది. పెద్దలు ఇంతపిచ్చికూడదన్నారు. తల్లీ తండ్రీ దయగా భయగా వారించచూశారు. బయట స్నేహితులు ఘీంకారించి పిలుస్తుంటే ఎంత ప్రయత్నించినా కడకర సత్రంలో నిద్రపోలేకపోయాడు. కడకర తండ్రికి పరిస్థితి అర్థమైంది కొడుకు స్వేచ్ఛని అరికట్టి ప్రయోజనంలేదని పెద్దలకి నచ్చచెప్పి ఒప్పించాడు.

ఈ వేసంగికి కడకర ఏనుగులరాయి దగ్గరకి వెళ్ళగానే కళ్ళనీళ్ళుతిరిగాయి. అక్కడ ఏనుగులు లేవు. అవి బసచేసుకున్న స్థలంలేదు. దట్టమైన అరణ్యంలేదు అడవికొట్టి మెక్ నాటన్ టీకంపెనీ అక్కడ నర్సరీ ఏర్పాటుచేసింది. చల్లని ఆకుపందిళ్ల కింద కళకళలాడే టీనారు. ఆనారుని అడవి మృగాలు తొక్కి పాడుచెయ్యకుండా చుట్టూ కొయ్యలకికొట్టిన ముళ్ళతీగ ముళ్ళతీగకి ఆనుకుని ఏనుగులరాయి. ఏనుగులరాయి పేరుకిమాత్రమే అక్కడ పడిఉంది. ఏనుగులకి చిక్కకుండా మనిషి లోపల దూరి దాక్కోడానికి ఇంక అది పనికిరాదు. రాయిలోదూరే సన్నటి ద్వారాన్ని టీకంపెనీ తాపీమేస్త్రీలు వెడల్పుచేసి పగలగొట్టిన రాతిముక్కలతో నర్సరీ అంచులు కట్టారు. ఇప్పుడు రాతిలోపల ఇద్దరు కూర్చోడానికేకాదు అరడజనుమంది పడుకోడానికి స్థలంఉంది. ద్వారందగ్గిర రాతిముక్కల్ని పగలగొట్టి తీసెయ్యడంవల్ల రాయిబలం తగ్గిపోయి, మధ్యలో పెద్ద బీటవేసి కొద్దిగా ముందుకివాలింది. కడకరకి దుఃఖం పెల్లుబికివచ్చింది. సంబాళించుకుని విచారించవలసినపని లేదనుకున్నాడు. ఏనుగులరాయి ఎలా పోతే నేం? ఇంక దానిఉపయోగంలేదు. అడవి నరికి మనిషి పనిచెయ్యడం మొదలుపెట్టాక ఏనుగులు ఆపరిసరాలకి రావు. ఇంక ఏనుగులు రావు. ఆనకల్లై, ఫీంబన్ మైలన్, కరుప్పాయీ అక్కడికి రావు. కడకరకి తిరిగి దుఃఖం కట్టలు తెంచుకుని వచ్చేసింది. మొలకి నాలీ చాలకుండా కట్టుకున్న పంచె చెంగుతో కళ్ళు మొహం తుడుచుకున్నాడు. ఏనుగులకోసం తెచ్చిన కొబ్బరికాయలూ అరటిపళ్ళూ రాయి దగ్గరపెట్టి స్నేహితుల్ని వెతకడానికి బయల్దేరాడు.

ఎంతోదూరం వెళ్ళకుండానే కడకరకి ఏనుగుల జాడ కనిపించింది. తన్ని కలుసుకోడానికి రాతిసమీపానికి వచ్చి నరికిన అడవిని చూసి పారిపోతూ వున్నమాట. దగ్గరలోనే ఉన్న సెలయేటికి పోయి ఉంటాయి. కడకర ఏటిఒడ్డుకి పరిగెత్తాడు. ఏనుగులు స్నానం చేస్తున్నాయి. కొత్త పరిసరాల్లో కడకరకి స్నేహితులమీద నమ్మకం కొంచెం సడలినట్టయింది. దగ్గిరకి వెళ్ళడమా, మానడమా అని తటపటాయించాడు. చెట్టుచాటున నక్కి మృదువుగా కూనిరాగం తీశాడు—"కూ-లా-[illegible]-డా-" తొండంతో నీళ్ళు వీపుమీద చిమ్ముకుంటున్న కులకడా వెనక్కి తిరిగి, చేటచెవులు రిక్కించి చూసింది. కడకర మొహం వికసించింది. మళ్ళీ పాడాడు.—"ఫీం-బా-న్-" ఫీంబన్, పాట వచ్చినవైపు ఒక అడుగు ముందుకేసి వచ్చింది. కడకరకి అనుమానం ఇప్పుడు తీరిపోయింది. ఎక్కడున్నా అవి తన స్నేహితులే. చెటుచాటు నుంచి వచ్చి ఏనుగుల ముందర నిలబడ్డాడు. కడకర, ఏనుగులూ ఏదో మూగభాషలో కూడ పలుక్కున్నారు. అంతా ఏనుగుల రాయి దగ్గర చేరుకున్నారు. ఎంత రూపు మారిపోయినా ఏనుగుల రాయిమీద మమకారం కడకరని వదలలేదు. తమ స్నేహం మొదలయింది అక్కడ. పెంపొందింది అక్కడ. అక్కడ చేరగానే అతని మనస్సు ఉప్పొంగిపోయింది.

మర్నాడు పొద్దున్న మెక్ నాటన్ టీకంపెనీ కూలీలు పనిచెయ్యడానికి నర్సరీ దగ్గిరకిపోయి ఏనుగులవల్ల కలిగిన నష్టం చూశారు. టీనారు పాడవలేదుకాని ఏనుగులరాయికి ఆనుకొని వేసిన ముళ్ళతీగలూ

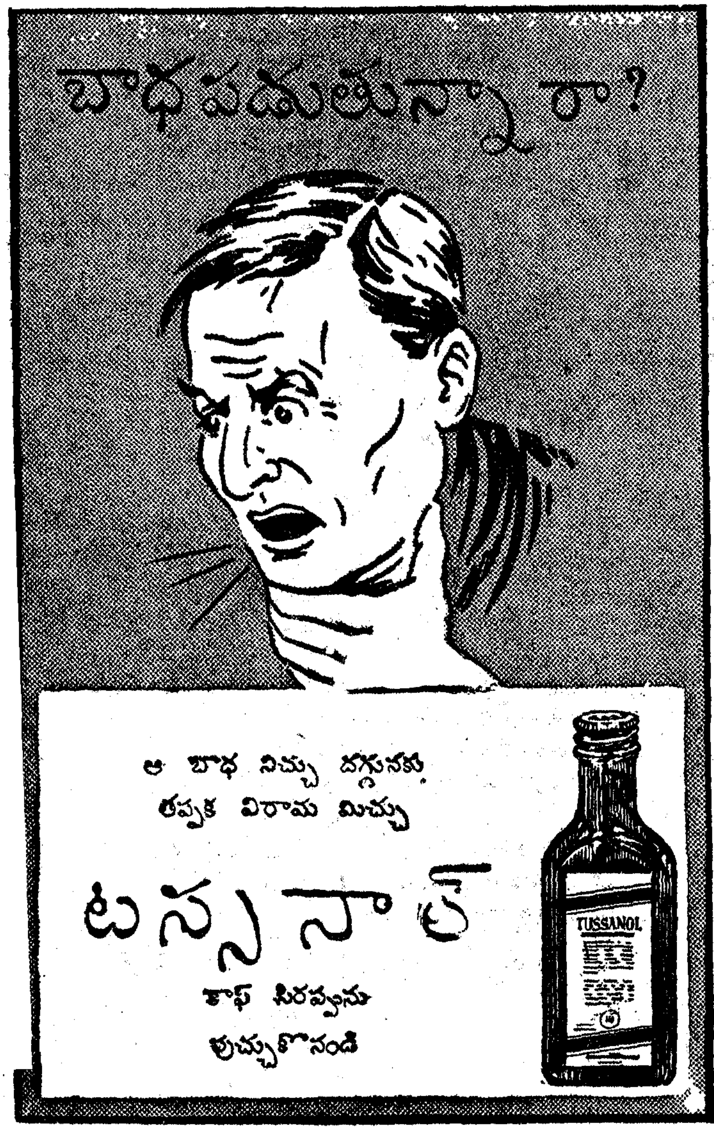

కొయ్యముక్కలూ ధ్వంసంఅయిపోయాయి. వెంటనే కంపెనీ వాటిని బాగుచేయించింది. మళ్లా మర్నాడూ అదే కథ. ఈసారి కంపెనీ తీగని బాగుచేయించడంతో ఊరుకోలేదు. రాత్రి నలుగురు కూలీల్ని కాపలా పెట్టింది.

కడకరైకి మళ్ళీ సమస్య ఎదురైంది. కూలీలు నర్సరీచుట్టూ పెద్ద పెద్ద మంటలు వేసుకొని కూర్చున్నారు. మంటల్ని చూస్తే ఏనుగులకి భయం. పరిసరప్రాంతాల్లో కనిపించవు. విధిలేక కడకరై ఏటిదగ్గిర ఏనుగుల్ని కలుసుకునేవాడు. ఏటి దగ్గిర కలుసుకున్నా రాయిదగ్గర కలుసుకున్నా అవే ఏనుగులు. అయినా అతని మనస్సంతా ఏనుగుల రాయి మీదే ఉండేది. ఆ రాతిగుహలో కూర్చుని కులకడానికి పళ్ళు తినిపిస్తే 'లచ్చి' తొండానికి ఆకులుఅందిస్తే అతని మనసు తృప్తిగా ఉంటుంది.

వారంరోజులు రాత్రికాపలా పెట్టిన తర్వాత ఏనుగుల భయం పోయిందని మెక్ వాటన్ కంపెనీ ఉపేక్ష చేసింది. రాత్రి ఇంటిదగ్గిర భోజనంచేసి ఏటిదగ్గర ఏనుగులకి పళ్ళు తీసుకువెళుతున్న కడకరై రాయి దగ్గర కాపలా కూలీలు లేకపోవడం గమనించాడు. వీంబన్, ఆవకట్టై అని ఉద్రేకంగా అరుచుకుంటూ ఏటి దగ్గిరికి పరుగెత్తాడు.

కొంతసేపటికి స్నేహితులంతా మళ్ళీ ఏనుగుల రాయిదగ్గరజేరుకొన్నారు.

కడకరై మధురస్మృతుల్లో మైమరిచిపోయాడు. పూర్వంలాగా రాతిలోపల కూర్చుని ఏనుగులకి పళ్ళు అందించాడు. ఏనుగులు సంతోషంతో మిన్నుముట్టేంగా ఘీంకరించాయి; విలాసాల్లో మునిగిపోయాయి. అంతా కోలాహలంగా ఉంది.

అంత సంతోషం ఎంతోసేపు నిలబడలేదు. ఏనుగులు ఆడి ఆడిరాతికి శరీరాన్ని రుద్దుకోడం ప్రారంభించాయి. పూర్వం రాయి బలంగా ఉండి వాటితాకిడికి ఆగేది. ఇప్పుడు బీటవాసిపడిపోడానికి సిద్ధంగాఉండి నిలబడిలేకపోయింది.

ముందుకి వాలిఉన్న భాగం బ్రహ్మాండమైన చప్పుడుతో కూలిపోయి లోపలఉన్న కడకరైని ఉక్కిరిబిక్కిరిచేసేసింది.

కడకరై ఒక్క అరుపు అరిచాడు.

మరుక్షణం రక్తపుముద్దగామారిపోయాడు.

జరిగిన సంగతి ఏనుగులు గ్రహించాయి. వెర్రి ఆవేశం వాటిని ఆవహించింది. చుట్టుప్రక్కలవున్న నర్సరీని సర్వనాశనం చేసేశాయి. పందిళ్ళని పీకి ముక్కముక్కలు చేశాయి. టేకుమొక్కల్ని ఆనవాలు పట్టలేనంతగా తొక్కేశాయి. ముళ్ళతీగని దారపు ఉండలాగా చుట్టి దూరంగా విసిరికొట్టేయి. నర్సరీఅంచులకి ఉపయోగించిన రాళ్ళని ఇసుకరేణువులుగా నలిపేశాయి. విడిపడిపోయిన రాతిని దొర్లించి కడకరైని బయటికిలాగాయి.

మర్నాడు పొద్దున్న నర్సరీలోపలికి వెళ్లిన కూలీలు కడకరైని మోసుకుపోతున్న ఏనుగులమంధని చూసి భయపడి పారిపోయారు.

మళ్ళీ నర్సరీ వెయ్యడానికి కంపెనీ పదిసార్లయినా ప్రయత్నించింది. ప్రతిసారీ ఏనుగులు మందలుమందలుగా వచ్చి రూపులేకుండా చేసిపోయాయి. రాత్రిళ్ళు మంటలు వేసుకుని కూలీలు కాపలా వుండేవారు. మంటలారిపోయేవరకూ వుండి నర్సరీని దొమ్మీచేసేవి ఏనుగులు. ఒక్కొక్కప్పుడు పట్టపగలే దాడిచేసేవి. పగబట్టిన ఏనుగులతో పోట్లాడటం వృథాప్రయాస అని స్టీవెన్సు దొర నర్సరీని ఇంకొకచోటికి మార్చేశాడు.

* * *

తంగముత్తు చెప్పడం పూర్తిచేశాడు. విమ్సన్ దొర సందిగ్ధావస్థలోపడ్డాడు. ఆయన నాగరికత ఇదంతా మూఢవిశ్వాసమేమోనని కలవరపెట్టింది. మనస్సు నమ్మమని ప్రోత్సహించింది. నెమ్మదిగా జేబులోనుంచి పొగాకు తీసి పైపులో కూరుకుని అగ్గిపుల్లగీసి అంటించాడు. "ఇంక మనం కథలు చెప్పుకోడం మానేసి కొంచెం పని చేస్తే బాగుంటుందేమో, ఎంతలేదన్నా కంపెనీ జీతంరాళ్ళు ఇస్తూంది కదా!" అని నవ్వాడు.

"ఔనుసార్," అన్నాడు తంగముత్తు. ★

ది సివిల్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజి

మచిలీపట్నం

గవర్నమెంటుచే బి. ఇ. డిగ్రీకు సమానముగా రికగ్నయిజు కాబడిన ఎ. ఎం. ఐ. ఇ. స్టూడెంట్ షిప్, సెక్షన్ ఎ. బి. పరీక్షలకు శ్రేష్ఠమైన కోర్సులు పదిహేనుగురు ఆరితేరిన ఇంజనీయర్లు ప్రొఫెసర్లచే నడపబడుచున్నవి. పి. యు. సి., ఇంటర్ (లేక సమానార్హత) బి. ఎ. లేక. బి. ఎస్. సి. లకు 4, 3, 2 సం॥ లు. 17-6-59 నుండి ప్రారంభము అప్లికేషన్‌ఫారం ప్రాస్పెక్టసు ఒకరూపాయి.

శ్రీ. బి. సత్యనారాయణ. బి. ఎ., బి. ఇ., సి. ఇ., ఎం. ఐ. ఇ.,
,, కె. ఆచార్యులు సి. ఇ., ఎం. ఐ. ఇ.,
,, టి. ఎస్. వెంకటేశ్వర్లు. బి. ఏ., బి. ఇ., సి. ఇ..
ప్రొ॥ డి. ఆర్. చౌబాల్, బి. ఎ. (ఆనర్సు) బి. ఎస్. సి., బి. ఇ., ఎ. ఎం. ఐ. ఇ., ఎం. ఐ. స్టట్. ఇ (లండన్)
,, ఎ. నరసింగరావు. బి. ఇ., ఎ. ఎం. ఐ. ఇ.,
,, వి. పార్థసారథి బి. ఎస్. సి. (ఇంజనీరింగ్)
,, వి. ఎ టి. స్వామి. బి. ఎ., ఎం. ఎస్. సి., ఎ. ఐ. ఎస్. ఇ., డి. టి. పి.
,, కె. రాఘవరావు. బి. ఎస్. సి.
,, టి. ఎస్. కృష్ణమూర్తి, బి. ఎస్. సి., డి. ఎమ్. ఐ. టి.
,, ఎం. సూర్యప్రకాశరావు.
,, ఎం. ఆంజనేయశాస్త్రి బి. ఎస్. సి., ఎం. ఏ.
,, ఎస్. ఆర్. రాజరత్నం. ఎం. ఏ. ఎల్. టి.
,, ఇ. వి. ఎమ్. కృష్ణమాచార్యులు, ఎం. ఏ.
,, టి. రామమోహన్ రావు, ఎం. ఎ., ఎమ్. ఎస్. సి.,
,, ఎస్. శ్రీనివాసరావు, ఎం. ఎస్. సి.,
,, ఎచ్. కృష్ణస్వామి. బి. ఎ.,

ఎస్. టి. జ్ఞానప్రకాశం, ఎం. ఇ, ఎ. ఎం. ఐ. ఇ.
ప్రిన్సిపాల్